

Ennek a számnak az ára 4000 korona.

Negyvenhatodik évfolyam.

3. szám.

Debrecen, 1926 január 16.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Hít és Szolgálat.

Langerlői Zelma, a világhírű svéd író, megrázóan szép beszédet tartott a gyakorlati keresztyénség nagy stockholmi „oekumanikus zsinatán”. Egy, a halál torkából megmenekült s azontúl egész életét a keresztyéni szolgálatra szentelt nőnek igaz történetével szemléltette a valódi, tehát dolgozó és szolgáló keresztyéni egyesség eszméjét és követelményét. Ennek a nőnek, Srafford Annának az a csodálatos tapasztalása hatott döntően az életére és lelkére, hogy amikor hajótörötten a tenger hullámaival viaskodott, amelyek négy szép gyermekét már elragadták mellőle s amelyekből ő maga is csak egy hajszálon múlt, hogy megszabadult — Istenhez kiáltó, halálrakész lelke valami titokzatos hangot hallott, amely ezt mondta neki: *„Meghalni könnyű, csak élni nehéz — s anélkül, hogy az élet e földön könnyűvé váljék, egy föltétel szükséges mindenekfölött: az Egyesség, az Egyesség, az Egyesség!”*

A nagy magyar hajótörés reneszánszai és a mindenünket elnyelni látszó végromlás árjának hullámai közt vergődve és fúldokolva, mi is nagyon sokszor hallottuk ezt a hangot. Hallottuk több mint elégszer emberektől is, akiknél rendszerint fordítva kellett érteni — legalább is az a mód, ahogyan az egyesség érdekében működtek és azok az eredmények, amelyeket ez irányban elértek, ezt a fordított értelmet igazolták. De azután hallottuk, nem a piacon, hanem a lelkünk forum internumában, a Szentlélek Istentől is, és meggyőződünk róla, hogy az egyesség az Ő akarata, tehát csak az Ő műve lehet — olyan emberek által, akik eszközül Őneki adják oda magukat.

A stockholmi konferencia a földgolyót bezenegő hatalmas szózáttal kiáltotta bele a világba, hogy a Krisztus nevére nevezett embereket semmi néven nevezendő hitvallási és theologiai, vagy egyéb felekezeti különbség nem mentheti föl a nagy krisztusi Egyesség kötelezése alól: azon elutasíthatatlan létparancs alól, hogy az életnek e földön „könnyűvé” té-

tele, azaz Isten országának e földön való reális megvalósulása érdekében vállvetetten dolgozzanak.

Amde tarthatjuk-e utópiánál egyébnek ezt a — pedig cáfolhatatlanul krisztusi és evangéliumi — eszményt s a rávaló törekvést, valámíg ez az egység az egyes nemzeti és hitvallásos egyházak kebelén belül is hiányzik? Lehet-e, szabad-e álmódolni az egész keresztyén emberiséget összefogó s a nem keresztyén emberiségre is kiható nagy krisztusi célok hitéről és szolgálatáról olyanoknak, akik még a saját történelmi egyházuk eszményei, célkitűzései, lelke, hivatása, munkája felől, tehát a hitük és a szolgálatuk Istentől kijelölt legközelebbi tárgyai és köre felől sem bírnak egységes értelemre és egységgyakorlásra jutni?

Im' ezekből a meggondolásokból kiindulva tartjuk mi történelmi jelentőségének a „Hit és Szolgálat” mozgalmanak alább teljes szövegében közlendő „egyeségi alapokmányát”. És ezt a történelmi jelentőséget látjuk mi nemesak abban, hogy ez a nagyszerű új Formula Concordiae a magyar református anyaszentegyház történelmében jelent — tán sorsdöntő — lelki fordulópontot; hanem látjuk ezt a történelmi jelentőséget, az előbb elmondottak szerint, még szélesebb, világvonatkozásban is: mert sohase felejtjük, hogy minden egyes történelmi egyeniséggel bíró egyház belső egyenetlensége és megszakgatottsága fertőzőleg hat ki a keresztyénség egész világtestére; s viszont a Szentléleknek egy történelmi egyházban elvégzett békeműve szintén az egész földi Corpus Christianummal érezteti a maga gyógyító hatását.

Egyebekben beszéljen a nevezetes okmány — sokónk imádságainak megszegyenítően reményföltölti teljeseése — magáért.

Mi még csak annak a kijelentésére szorítkozunk, hogy a mi Lapunk annál nyugodtabb lelkiismerettel és annál tisztább örömmel jelentheti ki ez okmány s az azon alapuló mozgalom céljaival és szellemével egyetértését, mert tíz esztendő óta vezérlik a munkáját ugyanezek a célok és ugyanez a szellem. Fogal-

mazásban itt-ott eltérően, néhol tán tartalmilag is bizonyos árnyalati — *nem több*, mint árnyalati — eltérésekkel, *de sohasem a centrális és kardinális kérdésekben*, néha a mindenkori szükség szerint erősebben kidomborítva egyes részlet-elveket és kívánalmakat, de sohasem a helyes arány rovására, a Debreceni Protestáns Lap tíz év óta kivette a maga becsületes részét abból, hogy ez a megegyezés létesülhessen.

A legkevesebb, és a legtermészetesebb, amit ígérhet, ez: az előbb mondottakban körvonalozott *egyéni*, de mindig *testvéri* módon ezután is becsülettel ki fogja venni a maga részét abból, hogy a Hit és Szolgálat nagy magyar református mozgalma célhoz érjen és az emberi gyarlóságon valahogy zátonyra ne jusson.

R. I.

Hit és Szolgálat Mozgalma.

Égesség alapokmány.*

Alulírottak a Kálvinista Szemle, illetve a Keresztyén Család barátai 1925 szeptember 14-én Budapesten, a Református Theol. Akadémia II. sz. tantermében összegyülekezve, buzgó könyörgés után megbeszélést folytattunk református Anyaszentegyházunk állapotáról és a benne egész vonalon megnyilvánuló megújítási vágyról s megbeszéléseink alapján úgy találtuk, hogy mi, akik Isten kegyelme folytán a magyar református egyház ébredési mozgalmainak különböző alakulataihoz tartozunk, a következő elvi alapon egészen egynek érezzük magunkat.

Mindenekelőtt örvendezve állapítjuk meg, hogy a magyar református egyházban Istennek lelke csodálatosan hat és munkál s ma már a gyülekezetek széles körében lelkek ezrei kívánják az egyház megújítását. Másfelől azonban fájó szívvel látjuk azt is, hogy gyülekezeteink és iskoláink sok helyütt az elesettségek olyan állapotát mutatják, amely nem méltó ahoz a hivatáshoz, amelyre őket Isten elrendelte és megmérhetetlen veszedelmet jelent a tiszta evangélium Magyarországon való diadala és a magyar nemzet újjászületése és jövője szempontjából is. Felelősségünket növeli az a körülmény, hogy ilyen viszonyok közt felekezeti és világnézeti harcok központjában állunk, amely harcokban nem érvényesül a református keresztyén világnézet mindennekfelett álló ereje és igazsága.

Isten színe előtt mélységes hálával köszönjük meg azokat az indíttatásokat, amelyeket magyar református egyházunk élete, külföldi protestáns testvéreink vallásos ébredési mozgalmából vett, ezeket az indíttatásokat nagybecsüljük és értékeljük, de úgy érezzük, hogy eljött az ideje annak, amikor református egyházunknak a saját belső erőiből kell megújodnia.

Szükségesnek látjuk azért, hogy e mozgalmak egységesítésére a múltban a közöttünk egymás nemismeréséből keletkezett félreértések ki-

* A szöveget a Keresztyén Család Téli Ujságjából közöljük, mivel az itt közölt példány több aláírással van ellátva, mint a Kálvinista Szemle szövege.

küszöbölésére az ezen félreértéseket alapuló mindkét irányú egyházi előítélet megszüntetésére s közöttünk a testvéri együttérzés ápolására minden külföldi hatástól független, a magyar református egyház történetében gyökerező s határozottan és világosan annak megújítására irányuló mozgalmat indítsunk meg, amelyben tömöríteni kívánjuk mindazokat az erőket, amelyek őszintén óhajtják és munkálják a magyar református egyház megelevenedését.

I. Általános alapelvek.

1. Az evangelizáció célja a magyar református egyház területén a lélek sorsának Istenhez való rendezésén kívül az is, hogy a meg-evangelizált lélek a református egyház tagja legyen, illetve az egyház testébe élő kő gyanánt beépíttessék és így hűséges egyháztaggá is válják.

2. Az evangelizáció célja a magyar református egyházban az egyéni lélek sorsának szem előtt tartásán kívül az, hogy az evangelizáció után, illetve azzal karöltve, az egyház megújítása is bekövetkezzék a református keresztyénség elvei alapján.

3. Az evangelizációra vonatkozólag, tekintettel főleg a magyar viszonyokra, — kétféle evangelizációt különböztetünk meg. Az egyik az egyház megkeresztelt, de elhidegült, öntudatlanná vált, vagy egészen hitetlen tagjainak az egyházhoz való visszavezetése. A másik pedig a református egyházhoz soha nem tartozott, vagy attól minden formában elszakadt, hitetlen elemeknek Krisztus-hoz való visszavezetése. Az elsőt nevezzük egyházépítő evangelizációnak, a másodikat pedig minden felekezeti jelleg nélkül, túlnyomólag felekezeti szemponthoz tartó evangelizációnak.

4. Amidőn elismerjük, hogy bizonyos körülmények között mind a kettőre szükség lehet, vagy van, egyszersmind valljuk azt is, hogy a mi református egyházi viszonyainkat szem előtt tartva, az elsőt sokkal nagyobb és sürgősebb szükség van, mint a másodikra. Ezért az elsőt tartjuk fontosabbnak és elsősorban megszervezendőnek. A másodikat pedig csak az elsőből folyó munkának.

5. Ennélfogva mi a magyar református egyház sorsát tartjuk szem előtt. Annak érdekében akarunk ébresztő munkát végezni s a református evangelizáció közös munkaprogramját megállapítani.

6. Hitvallási tekintetben a II. Helvét Hitvallás és a Heidelbergi Káté alapján állunk, továbbá revízió alá vesszük felhasználás céljából az összes magyar református hitvallásokat, amelyeket apáink a múltban készítettek. Elemi köteletségünknek tartjuk, hogy magyar református egyházi életünk múltjának minden nemes szokását, jóra irányuló törekvését napfényre hozzuk s egyházunk életében újra ható erővé tegyük.

7. Teljes szívvel és lélekkel a meglevő történelmi magyar református egyház tagjainak érezzük magunkat s történelmi szelleme továbbfolytatásának és továbbépítésének, továbbá történelmi egysége megegyezésének, illetve helyreállításának érdekében, Isten előtti felelősséggel mindent megteszünk.

II. A megegyezés alapelvei.

1. Miután hitünket és lelkiismeretünket alaposan megvizsgáltuk és úgy találtuk, hogy a teológiai tekintetben és magyar református egyházunk érdekeit tekintve, annyira egyek vagyunk, hogy a fenti általános alapelveket egy szívvel s lélekkel elfogadjuk, elhatározzuk, hogy egyházunk érdekében az evangelizációs és belmissziói munkák területén eddig végzett munkáinkat közös mederbe terelve, új munkát kezdünk, főleg azért, hogy egyfelől a magyar református egyház területén az egyházépítő evangelizáció és belmisszió tisztán, világosan körvonalazott elvekkel, önállóan, továbbá határozott munkaprogrammal lépessen fel, másfelől pedig azért, mert Isten által adott reménységünk az, hogy abba a mederbe a magyar református egyház területén működő, de az egyházzal vagy hitvallással, vagy szellemben, vagy szervezetben nem közös alapon álló, szabad evangelizáló mozgalmakat lassanként egyetlen, közös mederbe vezethetjük.

2. E végből magunk is munkába állunk és másokat is a munka támogatására igyekszünk megnyerni.

3. Munkánkat nem tekintjük a hivatalos egyház által indított, esetleg hasonló természetű munkáktól függetlennek, hanem célunk épen az, hogy teljes erőnkkel, mindenütt a hivatalos egyházi munkát szolgáljuk.

4. E munkák elvégzése céljából szigorúan elvi alapon testvéri szövetséget kötünk, amelynek örömeit közösen megosztjuk, terheit közösen viseljük, eredményeiért közösen imádkozunk, áldásaiért közösen adunk hálát a nagykegyelmű Istennek.

5. Testvéri szövetségünk alapja tehát nem elsősorban a barátság, mint szubjektív emberi motívum, hanem az élő Isten szolgálatának közös vágya, amaz igaznak elismert közös elvek alapján, amelyek a református keresztyénség közismert elvei is az egész világon.

6. Figyelmen kívül hagyva azokat a nézeteltéréseket, amelyek a magyar református egyház területén munkálkodó különböző hitébresztő irányzatok között a múltban felmerültek, teljes készséggel és testvéri szeretettel hívogatjuk mind azokat a testvéreket és egyesületeket, akik és amelyek az egyház ébresztésének szolgálatában állanak, vagy akarnak állani, hogy az általunk felajánlott elvi alapon velünk együtt, testvéri szeretetben és megértéssel dolgozzanak a magyar református egyház nagy isteni hivatásáért.

7. Végül ideáljaink megvalósítása s munkánk áldásos sikere érdekében, levonjuk mindazokat a konzekvenciákat, amelyeket számunkra új munkaprogrammunk, a református keresztyénség elveinek következetes alkalmazása által s a magyar református egyház érdeke alapján számunkra előírnak.

III. A megegyezés gyakorlati következményei.

1. Erőnket és lelkesedésünket teljes odaadással a református evangelizáció és egyházmegújulás munkájának végrehajtására adjuk. Ezt tekintjük életünk főfeladatának, azon a munkán kívül, amelyre Isten bennünket a magyar református egyházban tisztség szerint is elhívott.

2. Munkánkat egységes szellemi irányítás alá rendeljük.

3. Munkánkat egységes közös anyagi irányítás alá is rendeljük, amennyiben ilyenre szükség van. — Munkánkat egységes sajtópropagandával támogatjuk, mindazon organumok által, amelyekre közvetve, vagy közvetlenül befolyást gyakorolhatunk.

4. Munkánk gyakorlati végrehajtása céljából közös akció programot dolgozunk ki, kidolgozván az általunk kezdeményezett evangelizáció különböző területeinek szükségéhez mért módszereket is.

5. Megszövegezzük az általunk kezdeményezett evangelizáció elvi és gyakorlati alapelveit is, kötelező mihez tartás végett.

6. Ugyanezt tesszük az egyházmegújító munkákra vonatkozólag is.

7. Országos munkatervet dolgozunk ki.

8. Közös konferenciákat tartunk a közös munka érdekében.

9. Mozgalmunkon kívül álló evangelizációs munkában természetesen csak alkalmilag veszünk részt és csakis úgy, ha ott is a saját szellemünket propagálhatjuk és a saját református keresztyén igazságainkat hirdethetjük. Filantróp területen természetesen nagyobb lehet a szabadságunk.

IV. A megegyezés személyi jellegű következményei.

1. Isten által választott és küldött munkásoknak ismerjük el egymást és egymás hitében és jóindulatában minden gyarlóságunk mellett sem kételkedünk, hanem egyenrangú munkásoknak tekintjük egymást Istenországában.

2. Egymást minden munkánkban imádsággal, szeretettel és tettel föltétlenül és minden körülmények között támogatjuk. A kölcsönös sajtótámogatásra külön is súlyt helyezünk.

3. Mozgalmunkhoz csakis elvi alapon való csatlakozást fogadunk el.

4. Belső klikkeket és különböző érdekkörök kialakulását mozgalmunkon belül nem tűrünk és azok ellen, amennyiben azok a magyar református egyház és református keresztyénség érdekeinek ártanak, mozgalmunkon kívül is harcolunk.

5. Elvi különbségekben, nézeteltérésekben s egyéb legyelmi esetekben a közösen összeállított bizottság ítéletét, ha az szigorúan református szellemen hozatott meg, mindenkor testvéri szeretettel és alázatossággal elfogadjuk.

Kelt Budapest, 1925 szeptember 14-én.

Dr. Sebestyén Jenő Dr. Szabó Aladár, Czeglédy Sándor
Dr. Nagy Sándor Dr. Vass Vince Tildy Zoltán
Töltéssy Zoltán Dr. Csekey Sándor Bereczky Albert

Mindezek alapján, miután a fenti megállapodásokat a közben elmúlt hónapok során újra és újra megfontolás tárgyává tettük, abban a meggyőződésben vagyunk, hogy Isten kedve szerint való dolgot cselekszünk, ha az általunk körvonalozott elvek alapján közös szent munkára szövetekezünk. Szövetkezésünknek, amelynek jogi formájáról későbben óhajtunk dönteni, ideiglenesen a „Hit és Szolgálat Mozgalma” nevet adjuk s egyben Isten színe előtt való alázatossággal és testvéri

szeretettel hívogatjuk mindazokat, akik velünk együtt gondolkoznak és éreznek, hogy hozzáuk csatlakozzanak. Azonban nemcsak egyes egyéneket hívunk, akik magukban indítást éreznek arra, hogy Isten országa terjedéseért és a magyar református egyház felvirágozásaért dolgozzanak, hanem miután célunk a magyar református egyházban működő összes építőerők összefogása, hívogatjuk a megfelelő egyesületeket is a nagy cél érdekében a fenti elvek alapján való kooperációra. Jöjjenek és tárgyaljunk meg együtt, hogy mit és hogyan kell tennünk testvéri egységben Krisztusnak s az ő egyházának diadaláért.

Budapest, 1925 december hó 30-án.

Dr. Sebestyén Jenő Czeplédy Sándor Demjén István
Dr. Nagy Sándor Bereczky Albert Gombos Lajos
Tildy Zoltán

Egyház

Törvénytervezet a lelkészválasztás reformjához.

Irta **Maklár Károly**, kunhegyesi lelkész.

(Folytatás.)

E) A lelkészi állás betöltése választás útján.

20. §. Választás útján azok a lelkészi állások tölthetők be, melyeknek helyi forrásból biztosított javadalma az I. t.-c. 114. §-ában megállapított VIII. fiz. osztály 3. fokozatát eléri, vagy meghaladja és a meghívás útjani lelkészválasztás jogával élni nem tudtak, vagy nem akartak.

21. §. A lelkészi állásnak választás útján való betöltését megelőzőleg az üresedésben levő lelkészi állásra pályázat hirdetendő. A pályázat az esperes jelentésére a püspök által, az egyházközség nevének és a lelkészi javadalom hivatalos becsősszegének, valamint annak közétételével, hogy a lelkészi állás melyik fizetési osztály, hányadik fokozatába soroztatott, a pályázati határidő s a pályázatok elfogadására illetékes esperes neve, lakóhelye, utolsó postája megjelölésével, az illető egyházkerületben megjelenő egyházi lapban legalább egyszer közzéteendő, de esetleg más lapokban is közölhető. A pályázatban közzéteendő a hivatal elfoglalásának határideje, valamint az is, hogy a megválasztandó lelkész minő beruházásokat köteles megváltani.

A pályázati határidő a hirdetésnek az egyházkerület egyházi lapjában való első megjelenésétől számított 15 napra tűzendő ki. Maga a pályázati hirdetés a 18. §-ban foglalt intézkedések megtörtéte után legfeljebb 15 nap alatt közzéteendő.

A pályázók kérvényüket lelkészi oklevelükkel, vagy azok közhitelességű másolataival és a saját esperesük által a pályázat közzététele után kiállított szolgálati bizonyítványokkal felszerelve, az illetékes espereshez küldik be. A szolgálati bizonyítványban igazolni kell, hogy a pályázó nem áll fegyelmi vizsgálat, vagy választhatósági jogát felfüggesztő ítélet hatálya alatt (V. t.-c. 35. §. f) és 37. §.). A pályá-

zóknak, vagy pályázni szándékozóknak (valamint az esetleges meghívás elfogadására hajlandóknak) a választó egyházközségben a megüresedés, illetőleg a lelkész eltemetése után való megjelenése, vagy valamely más egyházközségben, ahol a választók esetleg meghallgathatják — a jelölt szolgálati helyén kívül — szónoklat tartása az illetőknek a választásból való kizárásával jár.

A megüresedett egyházközségbe oly egyén, aki minősítvényénél fogva választható volna és pályázni kíván, segéd-, helyettes-, vagy felügyelő-lelkészül nem rendelhető. Ha pedig ily minősített segéd-, vagy helyettes lelkész működik a megüresedett egyházközségben és pályázni kíván, a megüresedés után e szándékát az esperesnek azonnal bejelenti s illetékes egyházi hatóságától más egyházközségbe áthelyezését kérni köteles.

22. §. Az esperes a pályázati határidő lejártá után 3 nap múlva a beérkezett pályázatokat a püspöki hivatalhoz felterjeszteni köteles. A püspöki hivatal a más egyházkerületből pályázók törzskönyvi adatait haladéktalanul hivatalból beszerzi és a kérvényekhez csatolja. A törzskönyvi adatok be nem érkezése a választás idejének meghosszabbítására indokul nem szolgálhat.

23. §. A püspök a hozzá felterjesztett pályázatokat felülvizsgálja és legfeljebb 30 napi határidőre a választás helyét és idejét kitűzi, egyzersmind az egyházkerület képviselőjét kinevezi és azt, valamint az illetékes esperest a választás helyéről és idejéről az iratok egyidejű megküldésével értesíti.

24. §. A választást egy vegyes bizottság ejti meg, melynek elnöke az egyházkerület kiküldöttje, tagjai az illetékes egyházmegye esperese, valamint az egyházmegyei tanácsbírók közül az egyházmegyei közgyűlés által választott képviselők és a választó egyház presbiteriuma által kiküldött képviselők.

A választó bizottság tagjainak száma az egyházkerület képviselőjén és az illetékes esperesen kívül az 5000 lélekszámon alóli gyülekezetek lelkészi állásának betöltésénél egy egyházi és egy világi tanácsbíróból, valamint az illetékes presbiterium által kiküldött 3 képviselőből, 5000-tól 10,000 lélekszámmal bíró gyülekezetek lelkészi állásának betöltésénél 2 egyházi és 1 világi tanácsbíróból és az illetékes gyülekezet presbiteriuma által kiküldött 4 képviselőből, 10,000 lélekszámon felüli gyülekezetek lelkészi állásának betöltésénél 2 egyházi, 2 világi tanácsbíróból és az illetékes gyülekezet presbiteriuma által kiküldött 5 képviselőből áll.

Az egyházkerület képviselőjét a püspök esetenként küldi ki. Az illetékes egyházmegye esperese a bizottságnak hivatalánál fogva tagja. Az egyházmegye képviselőit az egyházmegyei közgyűlés évenként választja az egyházmegyei tanácsbírók közül, egyzersmind ezek esetleges helyettesítésére ugyanannyi póttagot is választ. A választó egyház presbiteriuma a maga képviselőit az esperestől nyert ezirányú értesítés vétele után küldi ki, akiknek megbízó levele gyanánt a kiküldő presbiteri gyűlés jegyzőkönyvének kivonata szolgál.

Az egyházmegye és presbiterium bizottsági tagjait az esperes, a püspöktől a 23. §-ban körvonalazott értesítés vétele után azonnal összehívni tartozik.

A bizottság elnöke az egyházkerület képviselője, kit a bizottságban szavazatok egyenlősége esetén döntő szavazat illet.

Érvényes határozathozatalához a bizottság tagjai általános többségének jelenléte szükséges. A választó egyház tagjainak esetleges elmaradása a választási eljárást nem korlátozhatja.

A bizottság eljárásáról részletes és pontos jegyzőkönyv veendő fel, melyet a jelenlevő bizottsági tagok aláírnak. Az aláírás megtagadása a választás érvényét nem érinti. A jegyzőkönyvvezető, ha a bizottságnak egyébként nem választott tagja, sem tanácskozási, sem szavazati joggal nem bír.

25. §. A bizottsági gyűlésen az összes pályázók okmányai és törzskönyvi lapjai felolvasandók.

A kellő jogosultság nélkül pályázók kérvényei, valamint azok, akik ellen illetékes hatóságuk előtt fegyelmi eljárás van folyamatban, vagy akik fegyelmi ítélet hatálya alatt állanak, a választásból hivatalból kizárandók. A kizárás okai jegyzőkönyvbe foglalandók.

A bizottság minden tagja jogosult a pályázók közül valakit ajánlatba hozni.

A választás minden esetben titkos szavazással ejtendő meg. Érvényes választáshoz a beadott szavazatok általános többsége szükséges. Ha az első szavazás alkalmával a szavazatok megoszlanak, a két legtöbb szavazatot nyert egyén között új szavazás eszközendő. Szavazat egyenlőség esetén sorshúzás által döntendő el, hogy a szűkebb szavazásra ki vétessék fel.

Ha a szavazatok csak két egyén között oszlanak meg egyenlő részben, a bizottság elnökének szavazata dönt.

A szavazásban minden bizottsági tag részt vehet, kivéve az elnököt, akinek csupán döntő szavazata van.

A szavazásban nem vehet részt az, aki a jelölttel az V. t.-c. 49. §-ának a) és b) pontja szerint érdekelttségben áll.

A megajtott szavazás eredményéhez képest a bizottság elnöke a szavazatok általános többségét nyert jelöltet megválasztott lelkésznek jelenti ki.

26. §. A választás eredményét az esperes a püspöki hivatallal, a megválasztott lelkésszel és az egyház presbiteriumával 8 napon belül közölni köteles.

A lelkészválasztás azonban csak akkor válik végleges érvényűvé, ha a választás ellen 15 nap alatt panasz nem emeltetik.

Ebben az esetben az esperes a megválasztott lelkész meghívására az engedélyt a presbiteriumnak (concessa) kiadja. Az engedély azonban szabályszerű választás mellett és panasz beadása nélkül is megtagadható, illetőleg felfüggesztendő, ha az egyházközség a 6. §. b) és d) pontjainak eleget nem tett. Az esperes az engedély megtagadásáért az egyházi hatóság irányában felelős.

27. §. A megválasztott lelkész a választás elfogadása, vagy el nem fogadása iránt köteles az esperesi értesítés (26. §.) vételétől számított 15 nap alatt nyilatkozni. Ha ezt nem teljesíti, vagy a választást el nem fogadja, erről az esperes a püspököt haladéktalanul értesíti, aki 15 napi határidővel új választást tűz ki. Az újabb választás az előbbi pályázat alapján (24. és 25. §-ok szerint) eszközendő.

A választást el nem fogadó lelkész tartozik indokait haladéktalanul betérjeszteni a választó egyházközség espereséhez, aki azokat a lelkész egyházmegyének fegyelmi bíróságához teszi át. Az indokoknak a fegyelmi bíróság által el nem fogadása, vagy az indokolás elmúlásztása esetén (utóbbi esetben szintén a választó egyházközség esperesének a megválasztott lelkész egyházmegyéje fegyelmi bíróságához intézendő hivatalos jelentése alapján) az illető lelkész a választás költségeiben elmarasztalendő s 1 évre a választhatóságból kizárandó. A választhatóságtól, teljes kártérítési kötelezettségének megállapítása mellett, egy évre felfüggesztendő az a lelkész is, aki a választást elfogadta, de állását a kifizőtt idő alatt el nem foglalta.

A meghívás elfogadása s a választás végérvényes megerősítése után a megválasztott lelkész által eddig elfoglalt állomás betöltése iránt az intézkedések azonnal megteendőek. Evégett az esperesi engedély kiadásáról a választó egyházközség esperese a meghívott, vagy megválasztott lelkész esperesét haladéktalanul tartozik értesíteni.

28. §. A meghívást elfogadó lelkész új állomását a pályázati hirdetésben megjelölt határidőben elfoglalni és beköltözni köteles.

29. §. Az egyházközség köteles új lelkészét családjával s összes ingóságaival ingyen elszállítani, esetleg annak egyességileg megállapított útiköltségét előre megküldeni.

30. §. A megválasztott lelkész az általa elfogadott állomást köteles legalább egy évig szolgálni és ennek az egy szolgálati évnek tényleges eltöltése előtt más állomásra nem pályázhat.

Ha pedig két évet még nem töltött el s már más egyházközségbe megy lelkészül, vagy más állomást foglal el, előbbi odaszállításának igazolt költségeit felerészükben — kétség, vagy vonakodás esetén az egyházmegyei közigazgatási bíróság által megállapított összegben — köteles megtéríteni.

31. §. Az egyes egyházkerületekben, vagy egyházmegyékben az özvegyi és kegyévekre, a lelkészi gyámintézetre, valamint a lelkészi javadalomhoz tartozó ingatlanokon történő beruházásokra vonatkozólag fennálló belkörü törvényes intézkedések ek és szabályoknak magát minden lelkész föltétlenül alávetni s azoknak eleget tenni köteles.

32. §. A lelkészválasztást vezető küldöttség úti és ellátási költségeit a választó egyházközség viseli.

Általános tapasztalás szerint azokban a gyülekezetekben, amelyekben a meghívás nem sikerült, felborul a gyülekezet békessége. Pártok alakulnak, melyek az elkeseredett küzdelem minden elképzelhető fegyverét viszik harcba egymás ellen. Röp-

iratok, plakátok jelennek meg, melyek az egyik jelöltet édig magasztalják, a másiknak palástját megforgatják a sárban. Megindul a szégyenteljes alkudozás nyíltan, vagy titkon és a tisztos lelkészi állás vásári portékává alacsonyodik. Etetés, italás dobzódás nagy lármája veri fel hetekre a falu csendjét és egy-egy jelölt vagyonokat költ el a megnyerendő paróchia reményében. A papválasztás izgalommal teljes napja megszegyeníti méreteiben a régi képviseléválasztások kortesnótától hangos napjait is. A választás után jönnek a bírósági eljárások, vizsgálatok, ítéletek izgatottsággal teljes hetei és hónapjai, melyek után évek hosszú sora kell, hogy a felzaklatott pártszenvédelek lecsillapodjanak. Beláthatja minden elfogulatlanul gondolkozó ember, hogy az ilyen választások után eredményes lelkészi munka alig-alig várható.

Az én tervezetem ezeket a visszaéléseket akarja kiküszöbölni, mikor a választás jogát egy vegyes bizottságra ruházza. Ebben a bizottságban helyet találna a gyülekezet képviselése fele részben, az egyházmegye képviselése másik fele részben, akikhez elnökül az egyházkerület küldené ki a maga képviselőjét.

Azoknak, akik e tervezetben jogfosztást látnak, szíves figyelmébe ajánlom azt a történelmileg igazolható igazságot, hogy a magyar kálvinista egyházalkotmány egész a múlt század közepéig mindenkor lényeges befolyást biztosított az egyházi felsőségnek a lelkészi állások betöltésénél. Maga Kálvin ezt mondja az Institutió IV. fejelet 4. 12. pontjában: Elismerem, hogy nagyon helyesen intézkedett a laodiceai zsinat akkor, mikor azt rendelte, hogy a választást nem szabad a tömegre bízni. Mert aligha esett meg az valaha, hogy annyi fej egyértelműleg jól határozzon valamely dologról.

Genfben az ú. n. kis tanács választotta a lelkészt. Nálunk is egész a múlt század közepéig részint az esperes, részint az e. m. gyűlés rendelt lelkészt a gyülekezetbe. Elég legyen e helyen idézni a dunamelléki egyházkerület 1814. évi 15. számú határozatát, mely a következőket rendeli: „Lelkipásztor nélkül szűkölködvén valamely Ekkleziásia, kérheti az egyházvidéki cinsistoriumtól azt a személyt, kit lelkipásztorának meghívni óhajtana és ha kérése helyesnek és arra az Ekkleziásiára nézve hasznosnak találják, kívánsága teljesítettik, ellenkező esetben mind egyenként az Ekkleziásiákat és azoknak körülállásait, mind a megyében lévő subjektumokat jól ösmerő egyházvidéki Consistorium által az Ekkleziásia jobb útra igazítottatik és alkalmas prédikátorral provideáltatik“.

Nyilvánvaló, hogy ez a határozat nem más, mint az én tervezetemben proponált meghívási eljárás, melynek meghíusulása esetén az egyházi felsőség ingerentiájával történő választásra kerül a sor.

Tervezetem a választó-bizottságban helyt ad 1. a gyülekezet képviselétének. És pedig a gyülekezet nagysága, lélekszáma szerint 3—5 taggal. Ez a képviselő — nézetem szerint — teljesen elég is. Arra mindenesetre elég, hogy a választó-

bizottság előtt a gyülekezetben esetleg kialakult többségi véleményt képviselje. A gyülekezeti képviselők választásának módja és ideje akár konventi intézkedéssel, akár kerületi szabályrendelettel volna szabályozható.

A gyülekezeti képviselőkkel egyenlő számban vennének részt a bizottságban az egyházmegye képviselői is. Ezek között az esperes hivatalból volna tagja a bizottságnak. Az egyházmegye képviselétének azért kívánok a bizottságban ilyen tekintélyes helyet biztosítani, mert az egyházmegyei képviselők azok, kik a választó egyház körülményeit, viszonyait már csak az egyházlátogatások alkalmából is leginkább és legalaposabban ismerik, következésképpen leginkább ők kompetensek arra, hogy a gyülekezet részére a pályázók közül az oda legmegfelelőbbet kiválasszák. Helyet kívánok azonban biztosítani az egyházkerületnek is. Az egyházkerület képviselője lenne a bizottság elnöke s mint ilyen, hozná magával a kerületi elnökség instructioját, az a vegyes bizottság volna hivatott arra, hogy azon gyülekezetek részére, melyekben a meghívás nem sikerült, melyekben tehát a békés és pártoskodás nélküli választás nem remélhető, a lelkészt megválassza.

Legjobb meggyőződésem szerint ez a módszer nem képez jogfosztást. Hiszen a meghívásban a gyülekezetnek megmarad a korlátlan szabadválasztási joga, csak a visszaélés, pártoskodás, rendbontás jogától foszthatnák meg. Egy olyan jogtól, melyet számára az idők folyamán elhatalmasodott és szertelenségekbe csapódó abusus tett megszokottá és amely csak az 1881-iki egyházi törvényalkotásban sanctionáltatott. Minthogy azonban ez a jog több mint 40 év gyakorlatában nem bizonyult helyesnek, célravezetőnek, hanem ellenkezőleg az vált kétségtelenné, hogy ezzel a joggal gyülekezeteink túlnyomó része megbízhatóan élni nem tud és a vele üzőtt visszaélés, a korlátozó és büntető rendszabályok egész sora dacára is, az egyháziatlanság mérhetetlen veszedelmeire vezet: nincs semmi ok reá, hogy az tovább is fenntartassék.

A tervezet új választási rendszere által, ha nem is teljes egészében megvalósíthatónak, de legalább nagy részben megközelíthetőnek látom azoknak az alapkvánságoknak teljességét is, hogy:

1. a korrupció kiküszöböltessék;
2. minden hely megkapja a maga emberét;
3. minden ember megkapja a maga helyét.

Ha nem lesz alkalom a korrupcióra, nem lesz korrupció sem! Már pedig a vegyes bizottság által eszközözlendő választás nem ad módot sem a gyülekezetnek, sem a jelöltnek a legcsekélyebb korrupcióra sem. Azt a 3, 4 vagy 5 embert, aki a gyülekezetet a választáson képviseli, sem befolyásolni, sem megvesztegetni nem lehet, de nem is érdemes. Nem lehet azért, mert azokat a presbiterium küldi ki és azt előre senki sem tudhatja, hogy a presbiterium kiket fog kiküldeni, de nem is érdemes, mert a gyülekezet képviselétének nincs a bizottságban abszolút többsége. Ez a vá-

asztási mód tehát a korrupciót egyszerre és gyökerestől kiirtja.

A bizottság a pályázatokat gondos és alapos mérlegelés tárgyává teheti. A betöltendő állásra a legmegfelelőbb jelöltet választhatja ki. Eljárásában személyi tekintetek, külső befolyások nem, hanem csak a gyülekezet jól felfogott érdeke lesz az irányadó. Ily módon a legideálisabban lesz megközelíthető az az alapvető kívánság, hogy lehetőleg minden hely megkaphassa a maga legkompetensebb emberét és minden ember az őt leginkább megillető helyet. Nem lesznek 10—15 évig állásra hiába váró káplánok, megszűnik a mutatós „törekvők” rendje és az érdemes, de szerény pályázók nem lesznek kizárva az érvényesülésnek még a reménységéből is.

Bár semmiképen sem tartanám az egész vonalon kívánatosnak a központi kinevezés rendszerét, de valahogy úgy érzem, hogy nagy erő van a pápista egyház kinevezési rendszerében, mert az egyházi felsőségek a lelkész alkalmazására, vagy választására gyakorolt kellő befolyása biztosíthatja egyedül azt, hogy minden lelkész a tehetségének, arravalóságának legmegfelelőbb helyen fejthesse ki működése igaz értékeit.

(Folytatjuk.)

Iskola

A debreceni református leánynevelő-intézet kibővítése.

A nagymúltú — éppen 100 éves leánynevelő-intézet, mely eredetileg a régi „leánynevelő”, majd a felsőbb leányiskola számára épült, olyan szűk már a sok kifejtett iskolatípus elhelyezésére, hogy az újabb építkezés halaszthatatlan. Ezért a debreceni egyház presbiteriumának előkészítő-bizottsága január 9-iki gyűléséből javaslatot terjesztett a presbiterium elé, melynek értelmében az egyház átengedi a leánynevelő-intézet céljaira az iskola-épülettel szomszédos két telkét és az építkezés költségeire, mint első részletet, 1000 millió koronát fog megszavazni. A nagyszabású építési terv első részleteként legközelebb egy 3 emeletes épület fog emeltetni, mely 10 tágas tantermmel, torna- és más előadótermeivel egyelőre szüntetni fogja a zsúfoltságot és a tantermek hiányát. Az építkezés ezen első részlete 5—6 milliárd koronába kerül. Ennek az összegnek jelentékeny részét az egyház vállalja, amely azonban méltán számít a Kerület és Debrecen város támogatására is, — hiszen a Kerületnek az intézet neveli a tanítónőket, viszont a polg. leányiskola fenntartásával a város terhein könnyít. De ezen várható segítések mellett a társadalom nagymérvű támogatására is szükség lesz. Ilyen célból indul meg közelebbről a belügyminisztérium által engedélyezett országos gyűjtés, melyet a volt növendé-

kek fognak lefolytatni, kik jan. 14-én alakították meg a „Volt Iskolatársak Szövetségét”, melynek főcélja az iskola iránt érzett érdeklődés és tettekben nyilvánuló szeretet ébrentartása. A Szövetség f. hó 21-én nagyobb szabású mulatságot rendez az építési cél javára, melynek fővédnökségét az Egyetemes Konvent elnökei, továbbá Dóczi Imre középisk. felügyelő, Ady Lajos tanker. főigazgató és Szele György igazg. tanácsi elnök vállalták. A rendező háziasszonyok Debrecen társadalmának előkelő hölgyei, kik mind növendékei voltak az intézetnek. Az intézet fejlesztését célzó munkára ezen a helyen is fellívjuk az áldozatos figyelmet!

Ebből a világból.

Langerlőf Zelma, akinek a nevét mai vezércikkünk a stockholmi világkonferencián mondott nagy beszédével kapcsolatban említi, *Az Antikrisztus csodái* című regényében a társadalom lelkének egész megváltozását meséli el, ami azáltal következett be, hogy egy szicíliai kis templomból a csodatevőnek ismert krisztus-szobrocskát ellopták és kicserélték egy hozzá felismerhetetlenségig hasonlóval, amelynek a talpán azonban az eredeti felírás helyett — Az én országom nem ebből a világból való — ez állott: Az én országom ebből a világból való... Valóban alig lehetne Krisztus Urunk szent tudományának követése és megtagadása között a különbséget jobban jellemezni, mint ennek az egy szónak az elhagyásával. És ahogy ott, Sziciliában — a Langerlőf Zelma meséje szerint — minden felfordult az Antikrisztus emez alaptétele nyomán, úgy összezavarodik az emberi lelkekben minden bárhol is, mihelyt ennek a világnak a tekintetei lesznek úrrá felettünk. Szegény, árva Magyarországnak sok sanyarúságát, nagy nyomorúságát is mindenekfelett az okozta, hogy a Krisztus igazsága helyett az Antikrisztus tetszetősebb tanítását tettük magunkévá. A mi országunk csak ebből a világból való.

*

Nem elég, hogy egész Európa minden népe a magyar nemzet nevét kisebbíti a világbotrányt okozó pénzhamisítási bűneset alkalmából. Idehaza is gyalázzák egymást a szembenálló politikai táborok. Villogó szemekkel állnak egymással szemben, egymás marcangolására készen. Az egyik rész kéjelegve szimatol újabb szenzációk után, szinte örülve azon, ha minél szélesebbre dagad a bűnösök köre, — a másik rész meg a hazafiság motivumát állítva előtérbe, martiroknak hajlandó tekinteni az országunk sorsát bűnös eszközökkel kockárattevőket. Közben mindegyik fél igyekszik az esetből erkölcsi tanulságokat hámozni ki, per sze csak olyat, ami a másiknak rovására esik.

A haza pedig, mely már is, enélkül a meg-szégyenítő eset nélkül is, ezer sebből vérzett, fiainak bős marakodása közt hanyatlik újabb, ezidőszerint tán meg sem mérhető veszedelemben.

Azt talán senkisé is gondolja, bármennyire elfogult legyen is, hogy ebben az esetben egészen közönséges, aljas bűncselekményről lenne szó. Csak aki a szíveket és veséket látja, az tudhatja, mennyiben volt része az egyéni érdekeknek e rút, ostoba és következtéseiben ir-tóztatós hatású szövetkezés létrejöttében. Csak-nem bizonyos, hogy volt közöttük olyan is, aki csak a maga hasznára gondolt, de olyan is, akit egészen a szép és csillogó hazafias szóla-mok vitték a bűn útjára. A szövetkezetben le-vők egyrészt a bűnbekeveredését alig is lehetne másként megmagyarázni. De az mu-tatja éppen a magyar társadalom mostani szo-morú lezüllését, hogy egész csapat, egyébként tisztességes és jószándékú ember akadhatott olyan, aki a bűntől magáért a bűnért meg nem iszonyodott. A cél szentesíti az eszközt elve sohasem volt keresztyén erkölcsi elv. A szent-írás elejétől végig arra tanít, hogy Isten sze-reti a jót, megveti a bűnt, s hogy aki Istenhez hű akar lenni, annak éppen úgy szeretni kell az erényt és megvetni a bűnt, mint ahogy Isten mindenkor ezt cselekedte. Azok az emberek, akik — valószínűleg jónak tartott cél érdeké-ben — bűnös eszközökhöz nyúlni készek, nem ismerik az Istennek ezt az igazságát.

Abból, hogy a pénzhamisítási esetben ré-szesek nemcsak előkelő társadalmi állású és részben nagy vagyonú, s bizonyára valamen-nyien hazafias gondolkozású emberek, éppen ezen az úton lehet eljutni egy ránk nézve na-gyon becses taulsághoz. Ahhoz ugyanis, hogy a bűntől iszonyodásra nem képesít sem a világ szerinti előkelőség, sem a nagy vagyon, sem a legfinnyásabb társadalmi becsületérzés, de még a hazafiság legmagasabbrendű érzése sem. Az Isten igéjének ismerete az, ami meggyűlöl-teti a bűnt úgy, hogy attól a legsúlyosabb pro-blémák idején is távol tart. Én azt lüszem, hogy egy egyszerű falusi parasztember, akinek alig van meg a betevő falatja, akinek nincsen sem-mi világi műveltsége, aki semmiféle kaszinónak soha hírét sem hallotta, de szorgalmasan ol-vassa a bibliát, tudta volna figyelmeztetni a bűnbeesett nagy urakat: Uraim, ilyet ne tegye-tek, hiszen amit akartok, az a tízparancsolatba is beleütközik, és bár szent a haza, de minden-nél szentebb az Isten parancsolatja.

A debreceni egyetem mensa akadémiáján 50 féldíjas hely lesz a második félévben. Úgy ezekért, mint a Tisza-internátusba felvételért január 22-ig kell beadni a kérvényeket dr. Láng Nándor felügyelőbizottsági elnökhöz.

Külföld

A congregationalismus, mint tudjuk, majd-nem a legszélsőbb kifejlődése a protestáns in-dividualismusnak: benne minden gyülekezet teljesen önálló s semminemű felsőbb hatósá-gok által nem korlátozott, souverain auto-no-miával bír. Nos, hogy az ilyen atomismussá lett protestáns individualismus bármely pillan-atban mennyire protestánsellenessé válhatik: arra legújabbban Orchard W. E. dr., londoni congregationalista prédikátor esete a példa, aki egyénisége suggestiv erejével rávette gyülekeze-tét, hogy istentiszteleti szertartásait teljesen katolikus szellemben és formák szerint „ri-tualizálja“ át. És a többi congregationalista gyülekezetek most teljesen tehetetlenek vele és hiveivel szemben! — Mikor látjuk már meg, magyar kálvinisták, végre-valahára, az egysé-ges liturgiát, amelynek hiánya eddig a mi gyü-lekezeteinket is inkább congregationalista ato-mokhoz tette és teszi hasonlókká, semmint a Szentlélek fegyelmeivel bíró egy „Krisztusteste“ részeihez?

A „Deutsch-Kirchlich“ mozgalom vezére, Vogel stötteritzi protestáns pap — a követke-zőkből könnyű kitalálni, milyen szellem ha-tása alatt — ebben a négy főkövetelésben kör-vonalozza az irány programját: 1. A zsidók megkeresztelését el kell tiltani. 2. A papoknak állásvesztés terhe alatt kell megtiltani oly ve-gyes házások megáldását, ahol az egyik fél zsidó. 3. Zsidóivadékok se állami hivatalt ne tölthessenek be, se lelkeszi állást ne viselhes-senek. 4. Az ószövetséget nem szabad többé „kihívó módon előnyben részesíteni“ prédiká-ciók, vagy liturgikus beszédek textusainak meg-választásánál. — Ügylátszik, a derék Vogel és bajtársai nemcsak a Ószövetséget nem szeretik, de még az Újban sem jutottak el a Római levél 1: 16-ig.

Irodalmi szemle

Makai Sándor, erdélyi testvéreink ezen egyik legkiválóbbja, aki sok águ és minden ré-szében értékes irodalmi munkásságával szinte csodálatot kelt, *Öntudatos kálvinizmus* cím alatt összefoglalja azokat a legfontosabb útb-igazításokat, amelyek nélkül valóban egyetlen magyar református ember sem indulhat az élet-nek, ha joggal igényt akar formálni az intelli-gens és református névre. Vallás, biblia, kon-fesszió, theologia, egyház, világnézet, kultúra, nemzet vezérszavak nyomán fejti ki a mondani-valóit, melyeknek esszenciája ebben a mondat-ban foglalódik össze: Arról van szó, hogy mer-jenek hinni a Krisztusban. Az alapos tudással és élvezetesen megírott füzetet minden magyar

reformátusnak el kell olvasni. A füzet, melynek ára 25 ezer korona, a Soli Deo gloria kiadása, csinos kiállítása a tahitótfalui Szilveszter-nyomdát dicséri. Kár, hogy a könyvből a sajtóhibák nem küszöbölödtek ki, ami egyébként bizonyára a szerző és a nyomda közt levő nagy geográfiai távolsággal is állhat összefüggésben.

A Protestáns Szemle 1926 januári füzeté érdekes és változatos tartalommal jelent meg. Mindenki gyönyörűséggel fogja olvasni Ravasz Lászlónak a Tudományos Akadémiában Lévy József felelt tartott emlékbeszédét. A kritikai szemléből sokat tanulhat az irodalom minden barátja.

A Theológiai Szemle 1925. évi 5–6. száma a szokottnál nagyobb terjedelemben és különösen gazdag tartalommal jelent meg. A tanulmányok között négy becses dolgozattal is találkozunk. Kállay Kálmán Jeremiás prófétáról írt tanulmányát folytatja, Erdős Károly Antiochiai Ignatius leveleit tárgyalja nagy tudományos készültséggel, Révész Imre a nagyatyja centennáriumi életrajzának egyik legérdekesebb részét mutatja be, Pröhle Károly pedig a soproni theológiai fakultás megnyitása alkalmával tartott előadását közli a theologia létproblémája címmel. A nagyon értékes tanulmányokon kívül a szokásos rovatok töltik ki változatos tartalommal a füzetet, melynek, mint kettős számnak az ára 170,000 korona.

Halottaink

Bihari Ferenc, a miskolci református főgimnázium kiváló tudományú tanára, január 2-án, szívszélhűdés következtében elhunyt. Mint jeles növendék tanult a szatmári református főgimnáziumban, majd a budapesti tudományegyetemen. Debrecenben volt előbb a főreáliskola helyettes tanára, ahonnan a miskolci főgimnáziumba ment. Résztvett a világháborúban, mint tartalékos százados. Özvegye, családja és ismerősei méltán gyászolják az elhunytban a családfőt, a nagy tudású matematika és fizika professzort s ezek mellett a mélyhitű, vallásos kedélyű embert.

Bernáth Lajos harmadéves hittanhallgató, 23 éves korában, f. hó 8-án, reggel hat órakor, agyhártyagyulladásban elhunyt. Apátlan, anyátlan árva volt, aki szorgalmával, komoly életvezetével, csendes kedélyével és szerénységével érdemelte ki tanárai becsülését, tanuló társai szeretetét. Temetése, amelyen jelen voltak vidéken lakó testvérei is, f. hó 9-én volt a debreceni belső klinikai telepről, ahol Dr. Erdős Károly lelkész képző-intézet igazgató imádkozott. A sírnál, pályatársai nevében, Perpéth Ferenc szénior vett tőle búcsút.

Legyen áldott emlékezte!

Különfélek

Nagy Károly püspök komoly beteg. Mély részvétellel értesülünk arról, hogy Nagy Károly erdélyi református püspök hetek óta súlyos betegen fekszik a budapesti János-szanatóriumban. A többszöri műtét után is állapota komoly aggodalmakra ad okot.

A budapesti református egyház vezetősége 1926 január 1-től kezdődőleg új istentiszteleti rendet állapított meg. A vasárnapi istentisztelet sorrendje a következő: Harangozás után a lelkész a szószékre megy és vezeti az istentiszteletet. 1. Fohász (álva). 2. invokáció (felálló ének, állva). 3. Bibliaolvasás (ülve). 4. Derekas ének (ülve). 5. Imádság (prófétai vagy kis ima (állva). 6. Közének (állva). 7. Textusfelvétel (állva). 8. Prédikáció (ülve). 9. Nagy imádság (főpapi ima, állva). 10. Miatyánk (állva). 11. Adakozásra felhívás (állva). 12. Hirdetések (ülve). 13. Ének (ülve). 14. Áldás (állva). A 13. és 14. pont között pár percnyi csendesség a magános imádkozásra. Ez a szabályozás is aktuálissá teszi a liturgia egyöntetű rendezésének kérdését.

Budapesten e hó 14-én volt a református tanítók konferenciája, amelyen a nagyszámú tanítóságon kívül részt vett A. J. Drewes amsterdami református iskolaigazgató is. Az egész konferencia az öntudatos ébredés bizonyosága, amelyen több lelkész is jelen volt.

A dögei gyülekezet nemrég avatta fel két új harangját. A gyülekezet áldozatkészségéből öntették az új harangokat, de legnagyobb áldozatot hozták özv. Nozdrovitzky Jenőné úr-asszony és Szalánczy Bertalan egyházmegyei gondnok, ki valamikor dögei lakos és egyháztag volt. A harangavatáson jelen volt a kerület nemzetgyűlési képviselője, az egyházmegye elnöksége és számos környékbeli lelkész. Az új harangok baksai Egri Ferenc kiségezői haranggyárában készültek, ugyanott, ahol az elrekvirált régi harangokat öntötték s így a két új harang méltó párja a régieknek. A lélekemelő ünnepség után a vendégek Osváth Pál egyházmegyei tanácsbíró, helybeli lelkésznel találtak igazi, szeretetteljes vendéglátást.

Előfizetőinket tisztelettel kérjük, hogy a félévi előfizetési díjat a kiküldött postatakarékpénztári befizetési lappal beküldeni sziveskedjenek. Arra is kérjük lapunk barátait, hogy új előfizetőket gyűjtsenek s azoknak nevét és címét hozzánk mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

Révész Imre „püspök”. Napilapjainknak a református ügyekben járattanságát misem jellemzi inkább, mint a több lapban egyenlő szöveggel megjelent — tehát nyilván valamely távirati irodában megfogalmazott — s a Révész Imre centennáriumáról szóló híradás, mely szerint Révész Imre 25 éven át „állt mint püspök a debreceni egyház élén”.

A „Theológiai Szemle“ szerkesztősége pályatételt tűz ki az összes református theológiai ifjúsága számára. A pályatétel címe: „A magyar református gyülekezeti énekgyűjtemények és énekeskönyvek részletes bibliográfiája, genetikus története és bírálatos ismertetése a reformációtól napjainkig“. A pályaművet idegen kézzel írva, bekötve, jelígyes levéllel ellátva Budapesten kell feladni május 1-ig „Csikesz Sándor theol. tanár Debrecen. Kollégium“ címre. A nyertes pályamű jutalma a „Theológiai Szemle“ két évfolyama bekötve s a kitüntetett mű tulajdonosa 5 évig féláron fizethet elő a Theológiai Szemlére. Csak abszolút értékű munka jutalmazható. Pályázhat minden református theológus, aki 1924–25. iskolai évben hallgató volt — Ugyancsak szándékozik a Theológiai Szemle májusban egy theológiai versenyvizsgálatot tartani a református theol. tanári konferenciával egyidőben. Tárgyak. Kezdőknek: Ótestamentumból 20 ígealak meghatározása, Újtestamentumból bármely rész fordítása, Egyháztörténelemből 10 kérdés, az egyetemes egyháztörténelemből Wurga L.: A ker. egyház története I. II. Pruzsinszky P.: Kálvin élete I. II. Masznyik E.: Luther élete. Révész I.: A keresztyénség története és „Akikre nem volt méltó a világ“ című művek alapján. Haladóknak: Ótestamentumból a 12 kispróféta fordítása. Újtestamentumból János evangélioma, jánosi levelek és Apokalypsis bármely helyének exegetálása. Egyháztörténelemből 10 kérdés a magyar prot. egyháztörténelemből. Rendszeres theológiából: 10 kérdés a következő művekből: Kálvin „Institutio“-ja, Zwingli „Commentarius“-a, Luther három alapvető irata, „Második Helvét hitvallás“, „Heidelbergi Káté“. Gyakorlati theológiából öt beszédvázlat és egy belmissziói intézmény magyar vonatkozásainak ismertetése. A versenyvizsgálat írásban történik. Pályadíj: minden szakból a „Theológiai Szemle“ egy évfolyama bekötve, egy külföldi munka és 10 aranykorona. E versenyvizsgán részt vehetnek a soproni ev. theológiai fakultás hallgatói is.

Gégyényben Szilvester-estéjén rótták le Jókai Mór emléke iránt a kegyelet adóját szép ünnepély keretében. Megnyitáskor az egész közönség elénekelt a Szózatot. Azután Vas Mihály lelkipásztor mondott buzgó imádságot. Majd ugyanő ismertette Jókai életpályáját s mutatott rá azokra a nagy áldásokra, amelyekkel Isten az ő lelke által a magyar nemzetet megajándékozta. Egyben szemelvényeket olvasott fel, amelyeket a közönség szinte áhitattal hallgatott. — Técsi Béla gimn. VI. oszt. tanuló elszavalta Wlassics: „Mondj mesét Jókai“ című költeményét. Ezek után dr. Böttyös Béla segédelkész betanítása s rendezése mellett előadták Jókai-

nak Sass Ede által színre alkalmazott: „Melyiket a kilenc közül?“ című kedves elbeszélését. Különösen lebilincselte a közönséget az a jelenet, amidőn János mester karácsony estéjén tanítgatja gyermekeit a „Krisztus Urunknak áldott születésén“ kezdetű énekekre. Az előadásban Técsi Béla, Vas Ilona, Szabó Juszti, Szikra László, Janka Sári, Angyal Bözsi, Szikra Mimi, Szilágyi Bertalan, Kéri István, Szilágyi Kálmán, Szabó Rózsi szerezték érdemet. Az ünnepélyt a Hymnus eléneklése fejezte be. A Jókai-ünnep bizonyosan mélyen bevésődik a közönség emlékezetébe, mint az egész tél folyamán tartó ismeretterjesztő előadások keretében tartott Arany- és Széchenyi-ünnep.

Tiszarádon, újév napján Nagy Tamás főgondnok vezetése alatt, a református egyház presbiteriuma, több hozzácsatlakozó egyházzal, meleg ünnepségekben részesítette Kiss Pál lelkipásztort, aki pár évi ottmunkódése alatt nagy lépéssel vitte előbbre a gyülekezet azon óhaját, hogy elavult, kicsiny templomuk helyett újat építsenek, mivel az általa, a múlt év folyamán munkába vett országos gyűjtés csaknem kétszázmillió koronát eredményezett, a templomépítési alapra. A mintegy 15 tagból álló csoport, a délelőtti istentisztelet után a lelkészlakon megjelenven, elénekelt: „Az Urnak jóvolta napjainkhoz napokat told“ gyönyörű újévi éneket. Ezután Erdélyi János mondott mindnyájuk nevében üdvözlő beszédet, mire az ifjú lelkipásztor mély meghatottsággal válaszolt. Kérte az Isten áldását és segítő kegyelmét a megjelentekre és a gyülekezet tagjaira, hogy megvalósulhasson a templomépítés iránt táplált régi álmuk s ez év, a tiszarádi kis református egyház szent éve legyen. A szemekben könnyek ragyogtak. Az ajkakon pedig felzendült „E gyülekezeten, mely e helyre telepedett, Könyörülj Uristen, bővítsd rajta kegyelmedet“.

A **sátoraljaújhelyi**, tudunk szerint alig pár ezer lelkes gyülekezet nemrég szintén megindította gyülekezeti lapját „*Református Egyházi Értesítő*“ cím alatt. Az első szám megjelenése kapcsán, magát a tényt is igaz örömmel és nagy elismeréssel regisztrálva, magának a lapnak a hirdetéséből még a következő nevezetes mozzanatokat jegyezhetjük föl: 1. A lap felelős szerkesztője „világi“ ember, az egyházközség kiváló buzgalmú, rokonszenves ügyésze, dr. Isépy Tihamér; minél ritkább, annál öröndetesebb és kívánatosabb jelenség! — 2. Az első szám költségeit Dószeghy Pál presbiter *egymaga* fedezte: ez még az elsőnél is ritkább, öröndetesebb és kívánatosabb jelenség! (NB. Az ilyen áldozathozataltól az egyszerű presbitereknél magasabb pozíciójú egyházi közfunkcionáriusaink sem voltak eltöltve!) — 3. Végül az

Kun József késműves és műrészorús, Debrecen, Széchenyi utca 1. sz.

egyház, aktív és munkás református keresztyén egyháztagok képzésére belmissziói iskolát létesített, amelynek számos igen kiváló helyi, sárospataki, miskolci stb. előadója és eddig 72, azaz hetvenkét hallgatója van. Egy, anyagiakban épen nem gazdag, de úglátszik, lelkiekben annál jobban megáldott gyülekezetnek ilyen merészen áldozatkész, de annál hatalmasabb szellemi és erkölcsi befektetést jelentő vállalkozása ma még nálunk a legkritikább, legörvendetesebb és legkívánatosabb jelenség.

Budapesten presbiteri konferencia volt három napig, amelyen Dr. Ravasz László, Dr. Szabó Aladár, Buday Gergely theol. m. tanár, Szabó Imre lekipásztor, Bereczky Zoltán kőbányai gondnok, Csűrös István vallás-tanár tartott előadást. A nagyhatású konferenciát Dr. Ravasz László imádsága után Dr. Némethy Károly főgondnok nyitotta meg széles áttekintésű beszéddel.

A váncsodi egyházközség december hóban avatta fel 2 új harangját lélekemelő ünnepség keretében. Délelőtt Bán István bajti, délután Németh István toldi lekipásztor hirdette az ígét. A harangok felhúzása előtt Andó Ferenc helybeli lelkész szolgált. Az 568 kg.-os nagy harangot Szilágyi Antal presbiter öntette, a 284 kg.-ost pedig a hívek önkéntes adakozásából készítették.

Jótékony mozgalom Sárádon. A karácsony ünnepének melege kiolvasztotta a falu fagyos szívéből is a tetté váló szeretetet, amely különösen a szegény és árva gyermekeket öleli át. A Kiss Erzsébet tanítónő fáradhatatlan vezetésével működő Református Leánykör tagjai karácsony mindkét napján jól sikerült előadást rendeztek, amelynek a programjában egy kedves verses prólógon, két költeményen kívül a „Levél a mennyországba” és a „Három rózsa” c. aktuális jelenetek is helyet foglaltak kedves előadásban. A két este teljes jövedelme 22 gyermek felruházására fordított, kb. 2.900,000 korona értékben. Önkéntes adományokból befolyt naturálék pedig lehetővé tették, hogy 46 gyermek és felnőtt szegény az iskolateremben, 14 pedig a betegágyban megérezhesse a karácsonyi örömet a kapott ünnepi ebéd által. Buzgó Leány- és asszonyszívek mutatták meg, hogy a szeretet ereje áttöri még a nagy város közelségében önzésbe merült falu materializmusát is.

Olaszországban — hír szerint — többen foglalkoznak egy olyan mozgalom megindításával, melynek az lenne a célja, hogy egész Európa egyetlen köztársasággá legyen, amelynek élén, mint elnök, a pápa álljon.

Norvégiában az országgyűlés 99 szavazattal 22 ellenében elvetette azt a javaslatot, hogy a jezsuitákat az országba bebocsássák. Úgy látszik Norvégiában jól tudják a régi mondást: si cum jesuitis, non cum Jesu itis.

Hírek a jugoszláv területről. Szabadkán nov. 19. és 20. napján konferenciák voltak, amelyeknek középpontjában a gyermekek nevelése állott. A bibliából vett s az Úrnak ajánlott gyermekek példái után ilyen kérdések kerültek megvitatásra: Mit kaptunk apáinktól? Mit adunk gyermekeinknek? A kicsiny a nagyot utánozza! Hajoljunk le a kicsinyekhez. A lelkészek konferenciájának tárgya a vasárnapi iskola volt. A presbiteri konferencia megállapodásai: 1. A legfontosabb, amit a presbitereknek tenniük kell a gyermekekért: jó példaadás az egyházi és magánéletben. 2. Jelöltessék ki minden egyházban egy presbiter, aki a hitoktatás, vasárnapi iskola, ifjúsági bibliakörök ügyét szívében viseli s a gyermekek vallásos neveléséért oly felelősséggel tartozik, mint a kurátor az egyház vagyonáért. — A baranyai felső faluk november 25. és 26. napjain tartották áldásos őszi konferenciájukat Sepsén. — A bácskai német egyházak lelkészei december 3-án Cservenkán tartották harmadik értekezletüket. — A bácskai egyházmegyei tanács egy középiskolai internátus felállítását vette tervbe. (Magvető.)

Szerkesztői üzenetek.

Dr. J. L. Hódmezővásárhelyi puszta. A levél odüsszeiájának magyarázatát adni nem tudjuk. Most megérkezett szerencsésen. A cikk azonban a sok szcilla és kharibdisz közt hanyódván, annyira megkésett, hogy a Maklár nagy érdekes törvénytervezetét még nem ismeri, pedig ma már erre a tervezetre való reflexió nélkül alig lehet a kérdéshez hozzászólni. Szíveskedjék velünk közölni, hogy a lapunkban megjelent ama cikknek álláspontját, melynek hatása alatt a cikk íródott, most, a Maklár-tervezetnek ismerete után is, helyesnek találja-e. Ha igen: a Maklár tervezetének befejezése után sorí kerítünk rá. — **Azokat a lelkész és tanító urakat, akik a múlt év folyamán a megállapított kedvezményes árral fizettek elő lapunkra, értesítjük, hogy a következő számot már csak abban az esetben küldjük meg, ha a folyó évre szóló előfizetés addig beérkezik.**

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lap-tulajdonos: DR. KUN BÉLA.

Takarékpénztári cekkszámia 43,916.

A *piricsei* (Szabolcs m.) református egyház lemondás folytán megüresedett (I–VI. vegyes oszt.) kántortanítói állására pályázatot hirdet. Javadalom: Új lakás természetben. 527 négyszögöl kert. Párber 90 véka gabona. 20 kat. hold 69 négyszögöl szántóföld haszonélvezete. adóját a tanító fizeti. Egy öl tűzifa. Ismétlőiskola tanításáért a községtől 40 aranykorona.

WACHA tisztít, mos, fest kifogástalanul Debrecen, Simonffy-u. 55.

Nyírpilisen 1 hold föld. Stóla egyházkerület szabályzat szerint. Államsegély 44 értékesítésre értékelt helyi járandóságon felül törvény szerint. Kötelesség: I--VI. vegyes osztály és ismétlődő iskola tanterv szerinti vezetése. Kántori teendők. Egyházi jegyzőség. Belmissziói munkában segédkezés. Kanónikus órákon s lelkész akadályoztatása esetén annak helyettesítése. Szabályszerűen felszerelt kérvények válaszbélyeggel együtt e pályázat megjelenésétől számított 8 napon belül aláírottához küldendők. *Barcsa Endre*, református lelkész.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

*

A háztartás, mezőgazdaság és ipar körébe vágó
összes vasárúk
állandó nagy raktára.
Telefon 6.

Tisztelettel tudatjuk a Nagytiszteletű Lelkész Urakkal és általuk a mélyen tisztelt Presbitériumokkal és Egyháztaggokkal, hogy Debrecenben 40 év óta fennálló ékszerész és órakereskedésünket a nyár folyamán tetemesen kibővítettük s új berendezéssel láttuk el. Ezzel egyidejűleg

úrasztali felszerelések, keresztelő edények, kelyhek, tányérok, kenyértartó tálcák, bortartó kannák, stb. stb.

kegyszerek lerakatával kiegészítettük. A felsorolt kegyszerekből állandó kiállítást tartunk, melyet az érdeklődőknek bármikor készséggel bemutatunk.

Költségvetéssel a legszivesebben szolgálunk.

Kizárólag a legfinomabb ARGENTOR és BERN-DORFI árúkat tartjuk raktáron, melyek soha meg nem kopnak és nem homályosodnak. 3-5

Árúink finomságáért szavatolunk.

A Nagytiszteletű Lelkész Urak, a Presbitériumok és Egyháztagok nagybecsű bizalmát, pártfogását kéri.

KOSTYA JÁNOS

ékszerész és óranagyraktára Debrecenben,
Széchenyi-u. 1., a reform. Kistemplom mellett.

Debreczeni István

órászmester Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órákraktára

Debrecen szab. kir. város
és a Tiszántúli református egyházkerület

„Méliusz“

könyvkereskedése, könyvkiadóhivatala, zenemű-
papír- és írószerkereskedése

Debrecen, Ferenc József-út 26.

Értesítés

a zsolttárak árainról.

32° legkisebb zsolttár

papírkötésben	K	30,000
félvászon kötésben	K	35,000
egészvászon kötésben	K	40,000

16° iskolai kiadású zsolttár

papírkötésben	K	40,000
félvászon kötésben	K	45,000
egészvászon kötésben	K	50,000

8° oktáv alakú zsolttár

papírkötésben	K	50,000
félvászon kötésben	K	55,000
egészvászon kötésben	K	60,000

4° quartalak, nagybetűs zsolttár

papírkötésben	K	100,000
félvászon kötésben	K	110,000
egészvászon kötésben	K	120,000

Ajánljuk ezenkívül díszkötésű zsolttárainkat a következő minőségekben, alakban és árakban:

II. kiadás, prózába szedve 16° alaku

celluloid, csattal, val. arany ertszéssel	250,000
celluloid, valódi arany ertszéssel	240,000
díszvász. n, kehely és préseléssel	100,000
díszvász. n, párnázott, vörösmetszés, tokban	180,000
díszbőr, párnázott, arany ertszéssel tokban	280,000

32° alaku zsolttárak

párnázott díszvász. n köt., val. arany ertszéssel	160,000
celluloid-csontkötés, val. arany ertsz. csattal	200,000
valódi bőrkötésű, párnázott, valódi arany ertszéssel	240,000
valódi antilopbőr, különböző színek	240,000
valódi bőrkötésű, különböző színekben, arany ertszéssel, párnázott bőrtokban, hordozó szíjjal	400,000

Ajánljuk dúsán felszerelt tankönyv, írószer, iskolai segédeszközöket tartalmazó raktárainkat.

„Méliusz“ könyvkereskedés
Debrecen,
Ferenc József-út 26.